

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik bezpartyjny o interesach społeczeństwa. Zawiera wiadomości z zagłębia i wyjątkowo dla powiatowców.

PRZEDPŁATA „Kurjer Zagłębia” kosztuje w Sosnowcu z odnośnikiem rocznik mk. 2400, półrocznie 1200 kwartalnie mk. 600, miesięcznie mk. 200, pocztą mk. 250. — Za terminowy druk ogłoszeń, komunikatów i ofiar administracja nie odpowiada.

OGŁOSZENIA. Za wiersz nonparelony na 1 stronie Mk. 60, na 3 str. Mk. 50, na 4 str. Mk. 35. Nadesłane wiersze garmontowy Mk. 75. Drobne za wyraz Mk. 10, najmniej Mk. 100. Dla zagran. 100% drożej. Każda podwójka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Adres Redakcji! Administracji: **SOSNOWIEC**, ulica Dąbłaska Nr 1

Adres dla depezy: „KURJER” — SOSNOWIEC

Administracja otwarta od 9 rano bez przerwy do g. 7 wiecz. W niedziele i święta od 8 do 10 r.

W sprawach redakcyjnych redaktor przyjmuje interesantów tylko od 12 w poł. do 2 po poł. **PRENUMERATE i OGŁOSZENIA** przyjmują Kantory własne oraz Księgarnie w Zagłębiu Taw Akc. „Reklama Polska” w Warszawie i wszystkie Biura ogłoszeń w kraju i zagranicą.

Cena pojedynczego egzemplarza **mk. 15**. (Na G. Śląsku **30 fen.**) **SOSNOWIEC** środa dnia 5 października 1921 roku Nr. 223 Rok XV

TEATR SFINKS w SOSNOWCU

Dziś 1027

Wielki Wieczór Artystyczny

przy udziale Artystów Warsz. teatru „MIRAZ” J. Mardziarówny J. Bukojemskiej, W. Lina, W. Łoskota.

Bilety są do nabycia w Cukierni Warsz. **Początek 8 m. 30.**

Dr. Hejman

choroby uszu, nosa i gardła

Sosnowiec, Kollataja 10.

Od 12—2 i 5—6 pp. oprócz świąt. 818

Program nowego premiera a partje.

(Dokończenie)

P. Prezydent ministrów, Ponikowski, wysłał depeze, zawierające zawiadomienie o swej nominacji oraz zapewnienie o ścisłej przyjaźni i pokojowej polityce Polski do następujących osobistości: do francuskiego prezydenta ministrów Brianda, prezydenta Stanów Zjed. Hardinga, Lloyd'a George'a, do włoskiego premiera, Bonomiego, do rumuńskiego prezydenta ministrów generała Averescu, oraz do belgijskiego prezydenta ministrów Cortona do Wiard.

Pan Prezydent powiedział, że rząd będzie walczył z akcją antypaństwową i dążył do podjęcia poparcia w tem od Sejmu, drogą ustawodawczą (czy je otrzyma? red.) Oblicuje zabaz leczycie granice, ujednostajnić administrację państwową, chce uzdrowić finanse, utrzymując Radę finansową, angażując do niej najwybitniejsze siły fachowe, zaznaczył, że, niestety, deficyt państwowy do końca roku będzie przekraczał preliminarz państwowy o 70 miliardów marek, ale ograniczy się drukowanie nowych banknotów. Zwalczając chce nowy rząd analfabetyzm, rozwinąć i podnieść szkoły średnie i polepszyć stan i byt wyższych uczelni, a rzucić w społeczeństwo nowe zastępy z sił młodych i twórczych.

Zalesie nie mają być ograniczenia, hamujące rozwój przemysłu i handlu, zaniechany będzie etatyzm, dążyć się będzie do osłabienia równowagi w budżecie kolejowym.

Dalej, uważając za jedno z naczelnych zadań podniesienie produkcji rolnej, rząd popierać będzie wszelkie usiłowania, zmierzające ku temu, a w szczególności rozwój oświaty rolniczej i podniesienie kultury rolnej. W stosunku do reformy rolnej rząd t. i. na gruncie wykonania obowiązującej ustawy o reformie rolnej. Rząd zlikwiduje z końcem r. b. Minist. arowizacji.

Uważając potrzebę aprowizacji miast i ośrodków przemysłowych za sprawę pierwszorzędnej znaczenia, rząd poświęcił temu szczególną uwagę, a gdyby producenci lub pośrednicy ocłagali się ze sprzedażą produktów i złośliwie je magazynowali, rząd nie zawahał się przed ostrym zarządzeniem, a także przed wystąpieniem z projektem ustawy o sekwestrze w interesie spokoju wewnętrznego w państwie.

Rząd rozumie jednak, że ład w państwie osłaga się nie tylko drogą represji. Ważniejszą gwarancją jest, aby ogół ludności mógł korzystać z dobrodziejstw tych swobód i uprawnień, jakie nadała jej konstytucja. Na

strazy jej będzie przedewszystkiem rząd sam, wymagając odpowiedzialności od urzędników poszanowania i gwarancji konstytucyjnych, nadanych wszystkim obywatelom bez różnicy wyznania i narodowości.

Sejm spełnił już swe zadanie, bo dał nam podwalny własnych praw pod gmach państwowości. Istnieć będzie do czasu uchwalenia nowej ordynacji sejmowej i senatu oraz niezbędnych przedłożeni w sprawach uchwały finansów i obrony państwa.

W sprawie ordynacji wyborczej rząd obecny, jako bezpartyjny, zgłasza swe całkowite zainteresowanie, co do projektu, złożonego przez poprzedni gabinet.

Rząd w czasie wyborów do nowego Sejmu będzie stał na strazy czystości wyborów i bezwzględnej bezstronności ze strony władz administracyjnych. Zapewni każdemu obywatelowi bezwzględną swobodę w oddaniu głosu według jego własnego przekonania.

Oto z gruba ujęty program. Dominuje w nim troska o skarbnicę państwa, ratunek i ocalenie wewnętrzne, podniesienie jego autorytetu na zewnątrz i zapewnienie obywatelowi należnych mu swobód, spokoju i dobrobytu.

A jednak w Sejmie program ten nie znalazł nie tylko uznania, ale nawet żywszego zainteresowania i oddźwięku. Stronictwa zastępczyły w partyjności... A prasa? Głosy stołecznej cytowaliśmy, ale nawet prowincjonalna syczy i traje jadem nleasiełi, ironji, sarkazmu i niechęci społeczeństwo. Oto np. „Głos Lubelski”, organ endecków pisze w artykule wstępnym:

„Czekaliśmy na granity, na których oprze swój program nowy, bezpartyjny premier — dał nam jednak fundament, oparty na lotnym piasku (?!—red.)

Czekaliśmy na silne słowa — usłyszeliśmy jednak zbiór ogólników (?!)

Cóż zamierza p. Ponikowski wobec naszej ciężkiej sytuacji? Wleć i nic! To, co powiedział, było obliczone na danie każdej partii po tyżycie narkotyku, byle tylko nikogo nie drasnąć, byle tylko zachować jakną ścisłą bezpartyjność. (Nie podobają się to endeckiemu piśmu?)

„Pan Ponikowski obiecał wszystkim — a szczególnie wielo swoim protektorom (jakim?) wręć i dalszą państwową, więc obiecał coś powiedzieć w przyszłości o naprawie waluty, chciałby nałożyć podatek na bogaczy wojennych, chciałby przeprowadzić reformę rolną, ale nie za-

Dziś i dni następne

Rozpoczynamy wyświetlać wielki dziejowy film w 3 seriach na sezon obecny, który pod w. głodem techniki i reżyserji wzbudził powszech. Serja I. ny zachwył, a jest nim Serja I.

TAJEMNICA KORONY

Dramat w 6 cz. osnuty na tle prawdziwego wydarzenia.

POSZOZEGÓLNE OZJEŚCI:

- 1) Tragizna śmierci króla,
- 2) Walka o tron,
- 3) Nieudany pojedynek,
- 4) Tajemnica kradzieży korony,
- 5) Aresztowanie winowajców,
- 6) Ucieczka z klasztoru.

„Dziecko — przyszły obywatel Kraju”

„W dzieciach waszych powinniście wynagrodzić to, iż waszych ojców dziećmi jesteście; całą przeszłość w ten sposób odkupić wam trzeba”. (Nietzsche).

Budząc się do życia po wieloletniej niewoli i niedoli, młode państwo polskie przedewszystkiem, jako jedno z naczelnych swoich hasel, złotymi głoskami wybić winno dewizę potężnego niemieckiego myśliciela i filozofa, w dzieciach bowiem, w ich przygotowaniu do pracy społecznej, narodowej, w uszlachetnieniu młodej duszy, w kształceniu i hartowaniu woli, w krzesaniu najwznioślejszych ideałów tkwi nasza przyszłość, nasza narodowa potęga.

„Obywatel rośnie przez naród, — naród przez obywatela”, tego więc obywatela, tę część narodu, od której zależy rozwój społeczeństwa, szczególną pieczołowitością i troskliwością otoczyć należy. Nie za pomijamy bowiem, że w ten sposób „przeszłość odkupić nam trzeba”. Rozumiały to wszystkie oświecone narody zachodu, które przedewszystkiem zwracały uwagę na poziom umysłowy swych krajów, które przez odpowiednie postawienie szkolnictwa kładły trwałą podwalinę gmachu swej potęgi narodowej,

a przy wychowaniu i kształceniu młodzieży zdobywały moc i tężyznę, zdobywały wewnętrzną siłę, o którą rozbiły się wszelkie nieczne zakusy wroga.

Spółeczeństwo polskie, niestety, pozbawione samodzielnego politycznego bytu, a tem samem nie mając możliwości stanowienia o sobie, nie mogło podążyć w pochodzie doskonalenia ducha młodych pokoleń za innymi narodami, te wszelkie usiłowania jednostek w tym kierunku były udarem niane przez wroga, który rozumiał dobrze, że przez pozbawienie wpływu na młode pokolenia wytrąca się najpewniejszą broń z jego dłoni, uniemożliwia pracę dla przyszłości. A przecież w księdze przeszłości naszej kulturalnej mamy przepiękne karty, zapisane dziejami instytucji oświatowych takiej miary, jak Komisja Edukacyjna, Tow. Przyjaciół Nauk, Szkoła Główna, Uniwersytet Wileński, Liceum Krzemienieckie i wiele, wiele innych. Im to zawdzięczamy, żeśmy ostatecznie nie spodłeli w niewoli, że tkwi w nas jeszcze wewnętrzna moc, co pozwoli zrozumieć, że kultura ducha, że uświadomienie najszerzych mas, że kształcenie młodego poko-

lenia — to nasza przyszłość narodowa. Aby jednak ten cel osiągnąć, potrzeba wysiłku całego społeczeństwa, potrzeba wycięzenia woli wszystkich obywateli kraju.

Jednostki nic tu nie zrobią, największe wysiłki rządu polskiego nic nie pomogą, jeśli samo społeczeństwo nie zrozumie, iż w odbudowie szkolnictwa, w najusiłniejszej trosce o wychowanie młodego pokolenia leży nasza przyszłość.

Jedną z pierwszych ustaw naszego młodego państwa było rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. o przymusie szkolnym, który wpoiłby w nie uświadomienie masy poczucie konieczności zwalczania analfabetyzmu, tego piętna, hańbiącego nas w oczach Europy, który skierowałby wszystką dźwignię polską do szkół, gdzie mogłaby czerpać z krynicznej źródła wiedzy, gdzie urabiałaby w sobie pierwsze poczucie obywatelskości.

Niechże „dzień szkoły powszechnej”, który cała Polska świecić będzie, rozdrze zasłonę z przed oczu tych, co nie drzemali może dotąd, jakim dobrodziejstwem jest dla społeczeństwa racjonalne postawienie początkowego nauczania, — niech ich nauczy szanować cichych pracowników, co, nie szukając rozgłosu, z trudem orzą rodzinną glebę, by w przyszłości bujny plon wydała, by ich następcy nie napotykali już na swej drodze tych cierni i głogów, nielitośnie krwawiących ich dłoń. Niech jak najszerzy ogół zrozumie, że dziecko — to przyszły obywatel kraju, — a więc od warunków, w jakich wzrasta, od wpływu, którym podlega, zależy urobienie jego charakteru, zależy jego wartość moralna w przyszłości. A przecież „naród rośnie przez obywatela”,

J. Komornicka.

- Czy Komisja Zdrowia Publicznego odwiedzi już wzerowo urzędowa, tania i higienicznie prowadzi na łaźnię przy ul. Kosiłłataja?

- Dlaczego niektóre pociągi osobowe w obu dyrekcjach nie są oświetlane i dlaczego dotąd nie ogrzewa się wagonów nawet z uszkodzonymi szybami?

- Czy my mamy w mieście jakie organizacje kulturalno oświatowe, naukowe czy zawodowe kobiet miejscowych? Jeżeli by nawet i były jakie, to o działalności ich nie słychać. Ale pole pracy społecznej dla naszych pań takie wdzięczne, takie szerokie...

- Czy dworzec dyr. Radomskiej nie mógłby sporządzić sobie podobnej tablicy z rozkładem jazdy, jaka istnieje na dworcu dyr. warsz. Dlaczego na dworcu dyr. radomsk. w Sosnowcu i na pozostałych dworcach dyr. rad. na przestrzeni Sosnowiec - Olkusz - Miechów niema odziałów księgarni kolejowej „Ruch”?

- Więcej taktu, więcej powagi. Trzeba, niestety, stwierdzić, że od pewnego czasu w mieście naszym i okolicy różni umundurowani i niemuundurowani „wojskowi” - cywile w lokalach publicznych, wyraźnie ignorując sobie pozostałą publiczność, spokój publiczny, pojęcia o takcie i zasady przyzwoitego zachowania się „poza domem swym” - wywołują pod wpływem alkoholu różne gorszące sceny i awantury, kończące się nieraz krwawą bijatyką. Słyszy się często w czasie takich awantur oświadczenia: „Jestem kapitanem (porucznikiem) wojsk polskich, odpowiadam za siebie, sędam satysfakcji... mówię o honorze (?) i t. d. Nie wchodzimy tu w to, w jaki sposób mogą się upijać goście w cukierniach, gdy istnieje zakaz wyszynku alkoholu, ale domagamy się, by władze odpowiednio baczniej zwróciły uwagę na to, jak się zachowują w miejscach publicznych ci, którzy noszą mundury wojskowe i tytułują się kapitanami, porucznikami i t. p.

- Przemysłnictwo w wielu punktach granicznych rozwija się znów do niebывалych rozmiarów. Granicę przekraczają przemysłnicy najczęściej w nocy, korzystając z tego, że posterunki są rzadko rozstawione, a do granicy z miast i wsi wolna droga, bo policjanta ani na lekarstwo. Wystarczy skonstatować fakt, że np. o godz. 10 - 11 wiecz. na szosie szepienickiej spotyka się osoby z za kordonu, które „spóźniły się na pociąg”, a chcą koniecznie przejść granicę i informują się o tem u... posterunkowego żołnierza granicznego, wracając rozumie

się najczęściej z niczem. A czy wszędzie tak się właściwie kończą te próby przejścia granicy?...

Z teatru J. Czarneckiego.

(Komunikat)

Dwa przedstawienia w Zwierciu. Dnia i jutro gości będą z teatrem swoim dyr. Czarnecki, wystawiając dziś melodramat na operetkę „Śłodkie dzławce”, jutro zaś „Pannę w koszarach”. Obie te operetki urozmaicone są wieloma malowniczymi tańcami.

Z życia rzemieślników Zagłębia.

Do wiadomości ogólnu podajemy, że istniejące dotąd towarzystwo współdzielcze „Rzemieślnik” reorganizuje się, jako kooperatywa, i w czasie najbliższym przejdzie pod zarządek Towarzystwa Rzemieślniczego, nowej instytucji, zrzeszającej wszystkie cechy i organizacje rzemieślnicze na terenie Zagłębia. Towarzystwo Rzemieślnicze ukończyło się już w dniu 15 maja 1921 r., na zasadzie ustawy, zatwierdzonej przez władzę, z dnia 9 listopada 1920 r. Nr. 20.

Celem Towarzystwa Rzemieślniczego jest: 1. Zjednoczenie polskich rzemieślników, podniesienie ich poziomu oświatowo kulturalnego, oraz wykształcenia zawodowego, jak również ochrona interesów gospodarczych stanu rzemieślniczego.

2. Tworzenie i popieranie wszelkiego rodzaju rzemieślniczych spółek spółdzielczych oraz zakładanie domów handlowych i składnic.

3) Udziałowanie stowarzyszeniom prawnym, handlowym i technicznym oraz ułatwianie w sprawowaniu niezbędnych do produkcji maszyn, narzędzi warsztatowych, surowców, fabrykatów i. t. p.

4. Wyszukiwanie rynków zbytu dla towarów wyprodukowanych przez stowarzyszonych.

5. Przyjmowanie zamówień rządowych i prywatnych i rozdzielanie ich między stowarzyszonych.

W skład zarządu weszli: Prezes Józefat Krużyński i Sekretarz Kasimierz Tymoszek.

Ostatkowie Zarządu: Roman Bogulski Jan Bednarek, Adolf Dworakowski, Roman Ślirski, Władysław Jansson, Wojciech Benoszek.

Siedziba Towarzystwa Rzemieślniczego jest Sosnowiec. Kancelaria Zarządu mieści się przy ul. Sienkiewicza nr. 8 w domu p. Otrabakiego.

Do Towarzystwa przyjmowani są rzemieślnicy wszelkich kategorii jak: ślusarze, stolarze, bednarze, cieśle i kolodziej, murarze, malarze, lakieracy, szewcy, rymarze, krawcy, piekarze, rzemieślnicy, masarze, zdunowie, sieleci i t. d., oprócz tego drobni przemysłowcy na zasadzie złożonych deklaracji osobistych przez tajne balotowanie. O sesjach Towarzystwa pomówimy szerzej w następnym artykule.

Dzisiaj natomiast polecamy pamięci pp. rzemieślników to Towarzystwo, w którym znajdą pomoc, opiekę i poradę prawną, a niezależnie od tego będą mogli, szerszy się i stawiać siłą - wybrać sobie przedstawicieli do Sejmu, którzyby umiali bronić interesów rzemieślniczych i drobnego przemysłu, umiali przedstawić upadek rzemiosła i uzyskać od rządu środki na podniesienie i ożywienie upadających rzemiosł.

Ogień, Kradzież, Zycie, Wypadki, Transporty najkorzystniej ubezpieczyć przez

Centralne Biuro Ubezpieczeń J. KASZTAŃSKI

Sosnowiec ul. Prosta 8 (dom własny) 176

Polskie kursa maturalne

Założone 1914 r. Pierwsze

Kraków, ul. Karmelicka I 56. 937

obejmują:

- 1) Kurs roczny i dwuletni, przygotowujący do matury gimnazjalnej realnej i seminaryjnej;
2) Kurs przygotowawczy do egzaminu z 6 klas szkół średnich
3) Kurs przygotowawczy do egzaminu z 4 klas szkół średnich
Liczba słuchaczy ograniczona do 25 osób na każdym kursie.

Lekcje w lokalu własnym kursów.

Drukarnia i Introligatornia SPÓŁKI WYDAWNICZEJ KURJER ZAGŁĘBIA w SOSNOWCU wykonuje wszelkie roboty drukarskie i introligatorskie po cenach konkurencyjnych.

Dnia 13 października r.b. punktualnie o godzinie 11-ej rano odbędzie się na podwórzu gmachu Starostwa Będzińskiego w drodze licytacji publicznej sprzedaż niektórych środków przewozowych Starostwa mianowicie 1026

- 1) bryczka na żelaznych obręczach cena wywołania 30,000 Mk.
2) bryczka stara zużyta 5,000
3) wózek stary zużyty 2,000
4) wóz stary zużyty 2,000
5) wolant stary 6,000
6) powóz 120,000
7) wózek 20,000
8) wóz 2,000
9) uprząż do dwukonnego zaprzęgu. 20,000

Reflektujący na kupno wyżej wyszczególnionych przedmiotów winni złożyć tytułem kaucji kwotę 10,000 Mk., która zostanie natychmiast zwrócona po ukończeniu licytacji.

Powiatowa Komenda P. P. w Będzinie potrzebuje

1 kierownika do warsztatu szewskiego i 1 kierownika do warsztatu krawieckiego

Wymaganem jest gruntowna znajomość dotyczącego zawodu, nieskazitelna przeszłość, znajomość czytania i pisania i wiek od 24 do 35 lat

Reflektanci zgłoszą się w Powiatowej Komendzie P. P. w Będzinie do 15 października 1921 r. 1031

Odciski „Klawiol” brodawki i skórkę zgrubiałą na podeszwach bezpowrotnie i bez bólu usuwa wyrob. Farmac. Labor. „Ap. Kowalski” w Warszawie, Miodowa 1. Sprzedają wszystkie apteki i składy apteczne. 100

Makulaturę, książki stare, kopjały, gazety i t. p. kupuję, płacę najwyższe ceny

FABYKA TOREBEK i SKŁAD PAPIERU J. GRAJCAR Targowa Nr. 11. 276

Ból zębów momentalnie i na długo uspokajają nie niszcząc zębów - Tadeolin - Idealny dla dzieci

Choroby żołądka, kłezek, nerek, obstrukcje, choroby, radycznie lecząc

Szwajcarskie gorzkie ziola Dr. Bauera 2494

s marką Kogut. Sprzedają apteki i składy hurtowe Sosnowiec skład ap. Jagiellovicz

Vertex z ciągnionego drutu najtrwalsze lampki oszczędnościowe

Zakłady Elektryczne

Westinghouse

Warszawa, Marszałkowska 98

DRÓBNE OGŁOSZENIA

Rzadka sposobność.

Guziki do wszelkich męskich i damskich ubrań metalowe, szkła, nie z perłami i t. d. wysyła półki zapas starczy, po znacznie tańszej cenie, po 100 Mk. za 12 tuzinów 10 Mk. tylko 950 Mk., wysyłka zaliczka, oraz wszelkie inne przybory krawieckie

Dom eksportowy Michał Horowicz Kraków Dietla Nr. 61. 1040

Poszukuję posady ekspedjenta sklepowego ewentualnie bufetowca. Wiadomość Kurjer 1038

Mieszkanie

dla górnika lub hutnika. Wiadomość Dąbrowa, Starodąbrowska 47. 1039

Zgubiono

fotograf. Łaskawy znalazła raczy oddać do kancelarii zawiadomyc w Dęblińskiel. 1043

Zgubiono

legitymację tymczasową wydaną przez Magistrat m. Sosnowca na imię Jan Słowko. 1041

Zgubiono

paszport niemiecki wydany przez okupantów i papiery wojskowe na imię Franciszek Kowalski 1035

Przyjmuję

panienki do nauki haftu. Wiadomość ul. Marjańska Nr. 10 w prasie „Anna” 993-3

Koń dobry

gospodarski do sprzedania Warszawska Nr. 6 wiadomość u stróża 1036

Kupię motocykl

6-9 koni najlepiej Harley Davidson albo Indian, nowy lub używany. Oferuj do redakcji dla A. T. 1032

Wyprawiam skórkę

królicze, zającze, lisie, kozie, baranie i cielęce. Przyjmuję gadarobę w komie do sprzedania. 3-go Maja 10 Molicli. 1023

Zgubiono

pograniczną przepustkę na prawo paszportu bydła na imię Anna Bielnik. 1034

Zgubiono

kartę powołania wydaną w PKU, w Będzinie na imię Stanisław Kraman 1033

Zgubiono

kontrolkę żywnościową wydaną przez Magistrat na imię Wacław Hettman 1021

Kursa prof. Cholewy

przygotowują do matury w szkołach średnich i egzaminów z 6 klas. Wpisy: Kraków, Jabłonowskiach 20, i. p. w 480 godz. 4-6.

Epilepsja (Choroba świętego-Wita)

Zmniejsza siłę i ilość ataków konwulsyjnych, a przy dłuższym zastosowaniu zupełnie usuwa tę chorobę 816

Oryginalny „NOWOPILEPTOL“ (z kogutkiem). Ządać w aptekach i składach aptecznych.